

KDOV-blad

Zomer 2008

KDOV (opgericht 21 april 1917)
KDOV-blad verschijnt 4 x per jaar

Voorzitter:

Mr. Drs. Paul Houdijk, Rademakersgilde 115, 3994 BR Houten
e-mail: paul.houdijk@hetnet.nl - tel. 030-6380358

Secretaris:

Gemma Coebergh, Joh. Enschede Hof, Korte Begijnstraat 28, 2011 HC Haarlem
e-mail: Secrkdov@cs.com - tel. 023-5516877

Penningmeester:

Ir. Ben Hillen, Jachtwerf 12, 2725 DP Zoetermeer
e-mail: b.a.g.hillen@planet.nl - tel. 079-3418575

Leden:

Ruud Huijbregts, Poolsterlaan 8, 5632 AN Eindhoven
e-mail: ruud.huijbregts@planet.nl - tel. 040-2903428 - fax. 0842-232213

Jean-Pierre Steijvers, Aldenhoven 28, 6093 HB Heythuysen
e-mail: organ.j.p.steijvers@hccnet.nl - tel. 0475-496456

Mark Heerink, Willemstraat 12, 8601 GH Sneek
e-mail: m.heerink@planet.nl - tel. 0515 430 137

Anja Hendrixx, Brusselsestraat 87 A 02, 6211 PC Maastricht
e-mail: Anja.Hendrixx@online.de - tel. 043-3252472

Ereleden:

Bernard Bartelink, Kees Bornewasser en Louis Toebosch

Hoofdredacteur KDOV-blad:

Drs. R.T.M. Hoogenboom, Streekweg 340, 1616 AS Hoogkarspel
e-mail: ra.hoogenboom@hetnet.nl - tel. 0228-562632

Eindredacteur KDOV-blad:

Ed van Aken, J.D. de Koklaan 43, 2552 DG Den Haag
e-mail: edvanaken@wanadoo.nl - tel. 070-4042828

Doel:

De vereniging heeft ten doel de bevordering van het liturgisch en artistiek stijpbegrip van de kerkmusici, werkzaam binnen de Nederlandse rooms-katholieke kerkprovincie en de behartiging van de geestelijke en materiële belangen van haar leden.

Voorwaarden voor het lidmaatschap:

Een bepaalde mate van vakbekwaamheid in muzikaal en liturgisch opzicht, tenminste op het niveau van de eisen voor het getuigschrift van de KDOV.

De contributie bedraagt € 36,- per jaar, 65+ lid € 26,- en reeds lid tevens 65+ in 2004 € 17,-. Postgiro: 10 31 344 t.n.v. KDOV, Zoetermeer

Website: www.kdov.nl

Opgaaf van leden en adreswijzigingen aan de secretaris.

Technische afwerking mededelingenblad: Krijn van Aken

Druk & verzending: Adrepak, Den Haag

ISSN-nummer 1388-2341

Inhoudsopgave

Van de redactie	1
Van het bestuur	2
Leden	3
In Memoriam Maurice Pirenne (Frits Haaze)	4
Jubileummis 2009 gecomponeerd	6
Deelnemen of consumeren?	7
Nederlands Gregoriaans Festival	8
R.K. kerk Santpoort-Noord en Velsbroek stopt vieringen	10
Berichten	10
Recensies/uitgaven	20
Orgelbouwnieuws	24
Kerkmuziek en Humor (Aart de Kort)	29

Redactioneel

“Hoe professioneler het programma en de presentatie, hoe meer kerkgangers van deelnemer consument worden”, aldus een uitspraak van Wim Houtman in het Nederlands Dagblad. Zou dat nou ook gelden voor zo professioneel mogelijk uitgevoerde, liturgisch verantwoorde kerkmuziek? Dan kunnen we de KDOV wel opheffen! Of niet soms? Graag uw reactie.

Zomaar een berichtje in ons vorig KDOV-blad: het nieuwe model voor een koorreglement was als pdf-bestand te downloaden van www.nsgvhaarlem.nl. Als word-bestand kon men het ook gelijk invullen. Wat een service! Moeten we als KDOV dit niet landelijk aanbieden (via onze eigen website) en bekend maken?

Volgens mij zou het KDOV een goede beurt maken als we alle parochies zouden voorzien van een soortgelijk pdf-bestand voor een goed ‘Beleidsplan Kerkmuziek’ op parochieniveau. En dan natuurlijk alle parochies hierover aanschrijven om onze eigen KDOV te promoten.

Gelukkig is de KKOR-inventarisatie van ons R.K. orgelbezit een goede ontwikkeling; het KDOV-bestuur neemt de resultaten van het Kaski/Unisono-rapport over de kerkmuziek in de R.K. parochies ter harte en als basis voor haar toekomstig beleid.

Er is werk aan de winkel! Op onze Jaarvergadering op 12 januari 2008 heeft onze voorzitter nadrukkelijk gevraagd om medewerking. Wie biedt zich aan?

We wensen u veel leesplezier: naast een aantal interessante artikelen en de vaste rubrieken deze keer een tweetal gedichten en een inspirerend gebed. We wachten uw reacties af ...!

Ed van Aken (eindred.) en Ruud Hoogenboom (hoofdredacteur)

Van de bestuurstafel

Op 14 maart is ons bestuurslid Maurice Pirenne op 79 – jarige leeftijd in 's-Hertogenbosch overleden. Maurice was, naast zijn functie als geestelijk adviseur van onze vereniging, een intens meedenkend en meelevend bestuurslid, die de ontwikkelingen in de wereld der kerkmuziek nauwlettend volgde en becommentarieerde, maar die ook in actie kwam als dit nodig was. Zo heeft hij bijvoorbeeld zitting genomen in de Commissie Kerkmusicus die het nieuwe salariëringvoorstel heeft ontwikkeld.

Het Dagelijks Bestuur (Paul Houdijk, Gemma Coebergh en Ben Hillen) heeft Maurice op 8 maart nog in 's Hertogenbosch bezocht. Hoewel zijn lichamelijke toestand toen al zeer broos was functioneerde zijn geest nog met de voor hem kenmerkende helderheid en precisie.

Elders in dit blad treft u een In Memoriam aan. Moge hij rusten in vrede.

De Commissie Kerkmusicus heeft van mgr. Van den Hende, die tijdelijk mgr. Hurkmans als bisschoppelijk referent voor liturgie vervangen heeft, een schrijven ontvangen waarin wordt gesteld dat het door de Commissie ontwikkelde salariëringmodel door de Bisschoppenconferentie definitief is afgewezen. Reden voor dit besluit ligt in de overtuiging dat de in concept voorliggende plannen inzake een nieuwe salarissystematiek c.q. honorering voor parochies uiteindelijk niet betaalbaar zijn. U krijgt hierover binnenkort uiteraard meer te lezen

Ons bestuurslid Ben Hillen heeft op vrijdag 25 april een koninklijke onderscheiding ontvangen. In zijn woonplaats Zoetermeer werd hem de onderscheiding van de Orde van Oranje Nassau toegekend door burgemeester drs. J. B. Waaijer. De aanleiding voor het toekennen van de onderscheiding is de jarenlange inzet van Ben Hillen voor muziek, zowel regionaal als nationaal, zowel praktiserend als op bestuurlijk gebied. Bovendien heeft Ben Hillen onlangs de gouden medaille van de Nederlandse Sint Gregorius Vereniging ontvangen vanwege zijn 40-jarige inzet voor de koorzang, als zanger en als dirigent. (GC)

Leden

Opgezegd

H.C. de Berg, Tomatenplein 12, 3331 RK Zwijndrecht.

De heer A.M. Gruijters, Kastanje 32, 5682 GZ Best.

Mej. S. Bonte, Simpelveld.

B.W. Sleumer, Groningen. Hij is op 97-jarige leeftijd overleden.

Verhuisd

J.M. Tettero, Werstkant 17/43, 5258 TC Berlicum.

Jubileum

Op zondag 8 juni a.s. viert ons lid Theo Hoogenboom met een ZESKORENCONCERT dat hij 25 jaar daarvoor is afgestudeerd op het Conservatorium van Hilversum. Dit concert is in de RK Kerk van Schalkwijk en zal van 15.00 uur tot ca 17.00 uur duren en aansluitend is er tot ca 18.30 uur een kop koffie/thee met broodje voor koorleden en familie in "Het Gebouw" (een paar honderd meter van de kerk vandaan).

Overleden

Componist, organist en KDOV-bestuurslid Maurice Pirenne uit Maliskamp is op 14 maart 's avonds op 79-jarige leeftijd overleden. Pirenne wordt als één van de belangrijkste componisten van kerkmuziek in Nederland gezien.

Bezoekers van de Bossche Sint-Janskathedraal kennen Maurice Pirenne sinds 1991 vooral als vaste organist van het imposante kerkorgel en als schrijver van talloze koor- en orgelwerken die zeer regelmatig te horen zijn tijdens liturgieën en concerten in het land. Daarvoor kreeg hij ook diverse prijzen.

Pirenne woonde in Maliskamp maar hij was met hart en ziel verknocht aan de stad Den Bosch en zijn kathedraal. In die stad werd hij volgens plebaan Geertjan van Rossem het laatste half jaar door een kennis verzorgd. Hij was al enige tijd ziek. Daarom werd begin vorige maand Véronique Leenders-van den Engh uit Hintham benoemd tot zijn opvolger als organist van de Sint-Jan.

Pirenne werd in 1952 tot priester gewijd en studeerde filosofie, orgel en compositie in Tilburg en Rome. Van 1965 tot 1991 was hij dirigent (rector cantus) van de Schola Cantorum, 'Die Sangeren Onser Liever Vrouwen' van de Sint-Janskathedraal. In oktober vorig jaar ontving hij de culturele penning van de gemeente Den Bosch. Plebaan Van Rossem spreekt van een 'groot verlies'. (RH; website Brabants Dagblad, 15 maart '08)

In Memoriam Maurice Pirenne 1928-2008

Op 14 maart jl. overleed priester-musicus Maurice Pirenne, componist en organist van de basiliek van Sint Jan te 's Hertogenbosch. Een slopende ziekte waar hij al een aantal jaren aan leed, maakte een einde aan zijn zeer werkzaam leven. Op woensdag 19 maart namen wij in een viering van dood en verrijzenis afscheid van hem in zijn geliefde St. Jan. Voorgangers bij de viering waren plebaan Geertjan van Rossem en Albert Christian Pirenne, een broer van Maurice, die ook de overweging hield. De eerste lezing en de voorbede werden gedaan door Louis Pirenne.

De Schola Cantorum "Die Sangeren Onser Liever Vrouwen" zongen o.l.v. Jeroen Felix, de orgels werden bespeeld door Willem Hörmann en Véronique van den Engh.

De kerk was vol met familie, vrienden en collegae. Omdat op verzoek van Maurice de mis een hoog meezinggehalte had, was er eerst om 10.15 uur een repetitie in de kerk, waarin alle volkszanggedeelten werden doorgenomen. Voordat de mis begon werd de Passacaglia van Maurice gespeeld door Véronique van den Engh op het schitterende hoofdorgel van de St. Jan. De meeste composities die verder tijdens de viering klonken waren van zijn hand. De mis was een afspiegeling van hetgeen waar Maurice voor stond: kwalitatief hoogwaardige, eigentijdse muziek in de Nederlandse taal, maar wel in de normale orde van dienst van na Vaticanum II, dus met de gewone vaste gezangen (uit de mis "Het blijde bericht"), en een psalm en een Alleluia tussen de lezingen. De Schola Cantorum vertolkte hun aandeel op voortreffelijke wijze en het was een genot om de Volkszanggedeeltes met hen mee te zingen. De begeleiding werd op zeer adequate wijze door beide organisten verzorgd. Aan het eind van de viering werd de absoute gedaan door mgr. Hurkmans, bisschop van het bisdom Den Bosch.

Bij de absoute werd gezongen: "Zing voor een gaaf en weerloos lam". Het refrein werd door een volle Sint Jan in canon meegezongen. Voor de uittocht stelde de Schola Cantorum zich aan weerszijden van het middenpad op, op die manier een erehaag vormend om Maurice op waardige wijze uitgeleide te doen. Voor de uittocht werd gezongen: "Ik ben de verrijzenis", het refrein: "Wie in mij gelooft zal leven in eeuwigheid", werd weer door allen meegezongen. Bij de uittocht speelde Véronique van den Engh op het hoofdorgel: "Vor deinen Thron tret' ich hiermit" van Johann Sebastian Bach, het laatste orgelwerk van Bach dat deze op zijn sterfbed voltooide.

Op de begraafplaats te Orthen, waar we ook weer met velen waren, werd door alle aanwezigen "Victimae Paschali Laudes" gezongen. Als oud-leerling van Maurice op het Nederlands Instituut van Katholieke Kerkmuziek te Utrecht alwaar hij mij het Gregoriaans leerde, ontroerde dit mij zeer.

Maurice ik dank je voor alle werk dat je gedaan hebt voor de RK kerkmuziek in ons land. Je was een opgeruimd en hartelijk mens en een fijne collega.

Rust in vrede. (Frits Haaze)

Florentinus Hoogenboom

Florentinus Hoogenboom, franciscaan, is op 9 maart 2008 overleden. Geboren in 1921, trad hij in 1940 in bij de Franciscanen en ontving hij in 1947 de priesterwijding. In 1948 ging hij, na een pastoraal jaar, muziek studeren in Rome en vanaf 1955 was hij magister cantus in de kloosters in Weert, Venray en wederom Weert. Hij was jarenlang lid van de NSGV. De liturgische vernieuwingen in de jaren zestig sporen hem aan om, samen met collega – deskundigen, nieuwe Nederlandse teksten van goede melodieën te voorzien. Hij leidt diverse koren en spant zich daarbij volledig in om zijn liefde voor muzikale schoonheid door te geven en verantwoorde uitvoeringen van liturgische muziek te garanderen. In 2002 werd hij benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje Nassau. Zijn leven was gewijd aan de kerkmuziek in al haar facetten!

De laatste periode van zijn leven wordt getekend door vermoeidheid en ziekte, wat leidt tot een opname in het ziekenhuis. Na terugkeer in huize 'Hieronymus' is hij daar uiteindelijk in de vroege morgen van zondag 9 maart 2008 overleden. Op 13 maart 2008 is hij begraven te Weert. "Zwijgen is goud, Spreken is zilver, Zingen is diamant", aldus een citaat van Ignace de Sutter op zijn rouwkaart. Moge hij nu meezingen in de hemelse koren. (RH)

Jubileummis 2009 gecomponeerd

Simpel, kort en krachtig, dat zijn de drie belangrijkste kenmerken van de Sint-Jansmis die priester en musicus Maurice Pirenne heeft gecomponeerd voor het bisdomjubileum in 2009. Maandag 18 februari overhandigde hij zijn vierstemmige compositie voor gemengd koor aan bisschop Hurkmans. De Sint-Jansmis bevat alle vaste gezangen zoals het Heer, ontferm U over ons, het Heilig, Lam Gods en Lofzangen. Alle vier de onderdelen hebben dezelfde grondtoon E, maar elk gezang heeft zijn eigen variaties daarop (dorisch, lydisch, iamisch en frygisch, red.). "Hierdoor ontstaat een combinatie van congruentie en diversiteit die bovendien recht doet aan de aard van de teksten. De mis kan ook éénstemmig worden gezongen door een koor of cantor, maar niet twee of drie stemmig. Het orgel speelt alle stemmen mee," legt Pirenne uit. Maurice Pirenne begon in mei 2007 met de eerste opzet. Hij ging niet uit van bestaande motieven, maar componeerde alles oorspronkelijk. "Voor de Gelovige Gemeenschap is het eenvoudig deel te nemen aan de gezangen. Daar waar normaal gesproken 'Allen' staat heb ik bewust gekozen voor 'GG'. De naam Sint-Jansmis praat gemakkelijk, hij is de patroon van het bisdom, de kathedraal en de stad Den Bosch. Johannesmis ligt wat moeilijker in de mond," aldus Pirenne.

Bisschop Hurkmans sprak zijn waardering uit voor het werk van Pirenne en noemde het van hoog niveau. Hij bedankte Pirenne dat hij ondanks zijn ziekte de opdracht heeft willen aannemen. "U heeft in de loop der jaren veel voor de kathedraal en de rijke muziektraditie in het bisdom betekent. U geeft uw muziek mee aan levende mensen en niet alleen op papier. Ik ben erg blij dat u de mis eenvoudig heeft gehouden, maar toch vierstemming heeft geschreven."

Maurice Pirenne is al meer dan 40 jaar als kerkmusicus en organist aan de kathedraal verbonden en schreef ook al missen voor het jubileumjaar 2000 en het Mariajaar in 2003. Een geëmotioneerde Pirenne bedankte de bisschop voor de mogelijkheden die hij altijd gekregen heeft om zich als priester muzikaal te ontwikkelen. Tijdens zijn theologiestudie aan de priesteropleiding mocht hij bij hoge uitzondering ook naar het conservatorium in Tilburg. Ook studeerde hij later in Rome orgel en compositie en gaf 30 jaar les aan de conservatoria van Tilburg, Arnhem en Utrecht.

Het bisdom gaat de Sint-Jansmis van Pirenne uitgeven en verspreiden onder koren in het bisdom. De bedoeling is dat de mis in oktober 2009 tijdens de jubileumbedevaart in Rome wordt gezongen tijdens de eucharistievieringen in de vier Romeinse hoofdbasilieken, waaronder de Sint-Pieter. (www.rknieuw.net, 19-2-'08)

Deelnemen of consumeren?

Velen van ons weten juist (nog) heel goed dat we lange tijd 'de mis gingen horen' en de kerkzang een welkome aanvulling of omlijsting van het priesterlijke gebeuren was. Zeker als jongen geen andere keuze dan: misdienaar worden of gaan zingen. En in beide disciplines werd veel energie gestoken. Een enkeling deed zelfs beide!

Consumeren, in de betekenis van 'innemen en verteren' was toen aan de orde. Je mocht, onder strenge voorwaarden de communie ontvangen en vooral goed naar de pastoor of de kapelaan luisteren. Misdienaars en koorzangers mochten in ondersteunende zin meedoen, maar dat is nog geen deelnemen.

Vanaf Vaticanum II werden de kerkgangers (eindelijk) in de gelegenheid gesteld aan de Heilige Eucharistie deel te nemen. Er werd een actieve houding van de kerkgangers gevraagd en beleving van hetgeen er toe doet werd deelname. Maar wat staat dat ver af van consumptie. Consumptie geeft geen enkele garantie voor beleving. Sterker nog: door reclame en herhaling van 'boodschappen' (beweringen) gaan we meer consumeren en is de eigen keuze nog wel eens zoek... Laat dat maar aan de marketingdeskundigen over!

De binding met de vraag of stelling 'om de KDOV dan maar op te heffen' zie ik even niet. We hebben behoefte aan goed geschoolde kerkmusici, of die behoefte is er niet. Indien we die behoefte wel hebben is het uitstekend een platform te hebben zoals de KDOV. Over het hoe en wat inzake de KDOV wellicht een andere keer meer.

Blijft over de behoefte aan kerkmusici... Voor mij staat die vast en is het juist de tijd om ons goed te beraden op de positie van de kerkmusicus! Niets nieuws overigens, want (ook) daarvoor maakt de KDOV zich sterk. Het is veeleer een kwestie van verankering in de kerkelijke verbanden.

Immers een levende parochiegemeenschap zoekt (en vindt) activiteiten, die door haar gehele gemeenschap heen gewenst en zinvol zijn. Van jong tot oud, gezond en minder gezond, in vreugde en verdriet... u noemt het en er is werk aan de winkel. Vele parochies hebben daarvoor een onvoorstelbaar aantal vrijwilligers en weinig priesters. En het aardige is, dat bij alle groepen muziek een meerwaarde heeft!

En daar kan de kerkmusicus scoren. Want muziek is een vak en gaat veel verder dan het zoeken van liedjes of het draaien van een cd. Precies op zulke punten kan (of moet) de kerkmusicus zijn werk doen, vrijwilligers aansturing geven, te beginnen bij het koor c.q. de koren, et cetera. Zorgen voor kwaliteit!

En juist als mensen met een duidelijk doel, een bedoeling worden uitgenodigd

om deel te nemen komen ze en wordt er zo aan de opbouw van de
gemeenschap gewerkt. Ga maar een middag met ouderen aan de slag, lees
wat, bid wat en... zing wat. Kruip achter de piano en de beleving stroomt
binnen. De dankbaarheid komt je tegemoet!

Veel van dergelijke activiteiten zouden moeten worden gebruikt als
bouwstenen om op bepaalde momenten samen de Heilige Eucharistie te
(kunnen) vieren.

Precies in een tijd, waarin het consumeren voor een zeker deel samenvalt
met gedachteloosheid en verveling krijgt kerkmuziek nieuwe kansen. Alleen
de basis ligt niet in de kerkgang als zodanig, maar in de vitaliteit van een
gemeenschap.

Parochiebesturen zouden de gemeenschapsopbouw als uitgangspunt voor
hun visie en beleid moeten nemen en voor de invulling van een aantal
onderdelen vakbekwaamheid moeten inzetten. Dan is een (bevoegd)
kerkmusicus ook helemaal niet zo duur! Dan zijn de eisen van die
kerkmusicus redelijk. Dan zijn de (uiterst waardevolle) vrijwilligers aan te
sturen op basis van duidelijke doelstellingen en verdwijnen ongecoördineerde
en storende situaties steeds meer. Iedereen wordt daarvan 'dus' beter. Met
name vrijwilligers zijn vaak heel blij met duidelijkheid en bevestiging van de
waarde van hun inzet. Kijk maar eerst en vooral naar uw koorleden en de
reacties op hun prestaties.

*Lambert Becht
Berlicum Nb*

Nederlands Gregoriaans Festival

Op zaterdag 31 mei en zondag 1 juni 2008 zal in Ravenstein voor de tweede
maal het Nederlands Gregoriaans Festival worden georganiseerd.

Tijdens dit festival staat het Gregoriaans in al zijn verschijningsvormen centraal.
Het festival biedt concerten op topniveau, workshops, lezingen, een
doorlopende presentatie van scholae en gregoriaanse koren, een
tentoonstelling, en veel informatie over het Gregoriaans in Nederland.
(informatie op: www.gregoriaansfestival.nl)

Het festival is een must voor iedereen die zich interesseert voor en zich
geïnspireerd voelt door het Gregoriaans, maar ook voor hen die het 'gewoon
mooi' vinden.

Het Festival wil het Gregoriaans zo breed mogelijk presenteren, met als doel
het wekken van interesse voor de mogelijkheden en diversiteit van dit culturele
en spirituele erfgoed.

Het festival richt zich op liefhebbers die zowel actief als passief willen

deelnemen, op mensen die beroepsmatig met het Gregoriaans bezig zijn én op andere liefhebbers.

Op een doorlopend podium zullen 25 Nederlandse gregoriaanse koren en scholae zich presenteren: mannen en vrouwen, jong en oud, (semi)professioneel - amateur, kerkkoren en onafhankelijke ensembles.

Er is veel ruimte voor interactie en voor de veelzijdigheid van het Gregoriaans. Ook is er aandacht voor de aantrekkingskracht die het Gregoriaans uitoefent op andere hedendaagse muziek en andere kunstdisciplines.

Dit keer is het motto van het festival: Gregoriaans, verrassend jong!

Aan het festival werken diverse Nederlandse kwaliteitskoren mee: waaronder het Roder Jongenskoor, het projectkoor Cantus Puellarum (samengesteld vanuit kathedrale koren), Cappella Breda, het Utrechts Gregoriaans Koor, Karolus Magnus uit Nijmegen en andere. De internationale top wordt op zaterdagavond vertegenwoordigd door het Belgische Ensemble Psallentes, dat op zoek gaat naar de bronnen van het Gregoriaans.

De lezingen en workshops hebben onderwerpen die voor zowel beginners als voor gevorderden boeiend zijn. Er zijn video's en een tentoonstelling te bekijken. Er wordt informatie aangeboden over alles wat in Nederland met Gregoriaans te maken heeft.

De KRO/RKK zal uitvoerig verslag doen van het festival. Zo zendt het programma Klooster rechtstreeks uit vanuit Ravenstein. Op zondag 1 juni is de gregoriaanse gezongen mis op de radio te beluisteren. Ook is er een Nederlands Hervormde Dienst in een gregoriaanse setting.

Een feestelijke, inspirerende ontmoeting, een leerzame tweedaagse (één dag mag natuurlijk ook) en een gezellig weekend, dat is wat dit festival wil zijn voor iedereen die het Gregoriaans een warm hart toedraagt.

Wij hopen u op 31 mei en/of 1 juni 2008 in grote getale in het oude vestingstadje Ravenstein te mogen verwelkomen.

Namens de Stichting Nederlands Gregoriaans Festival, Paul Horbach

Voor informatie: Boshovensestraat 16, 5561 AR Riethoven,
info@gregeoriaansfestival.nl, www.gregoriaansfestival.nl

RK-kerk Santpoort-Noord en Velsbroek stopt vieringen

Santpoort-noord/Velsbroek - Het zijn zware tijden voor de RK-parochie Onze Lieve Vrouw van Altijddurende Bijstand. Pastor Fons Captijn wordt na zijn emeritaat niet opgevolgd en de organist stopt ermee. September dit jaar al wordt volgens nieuwe afspraken gewerkt. De organist wordt vervangen door cd's en de geluidsinstallatie. In het aantal vieringen wordt fors geschrapt. Geen vieringen op zaterdagavond en zondagmorgen in Het Kruispunt en in de Naaldkerk alleen nog op zondagmorgen. De vieringen op dinsdagmorgen in Velsbroek en donderdagmorgen in Santpoort-Noord komen ook te vervallen. Besloten is dat de parochie wel uitvaartdiensten blijft verzorgen met aansluitend alle rituelen die op de begraafplaats of in het crematorium worden gehouden in de kerk. De voorganger gaat dan in principe niet meer mee naar de begraafplaats of het crematorium. Avondwakes worden niet meer gehouden. Wel kan de kerk worden gebruikt voor een condoleance, waarbij muziek en sprekers door de nabestaanden moet worden geregeld.,,Het zal vreemd zijn allemaal. En waarschijnlijk voor velen van ons ook erg verdrietig", stelt Captijn. (ingezonden door Aart de Kort) Over uitholling van ons vak gesproken. Wie komt in aktie? (RH)

Berichten

Nieuwe aartsbisschop óók organist

Het zal weinigen van onze achterban zijn ontgaan, dat kardinaal Simonis een niet overdienstelijk amateur-organist was. Het zal echter weinigen bekend zijn, dat zijn opvolger, mgr. W. Eijk vroeger ook orgel speelde. De nieuwe aartsbisschop van Utrecht werd geboren in Duivendrecht op 22 juni 1953. Vanaf 1970 was hij er organist in de kerk van Sint Urbanus en na zijn wijding woonde hij in de pastorie van Duivendrecht, bij pastoor J. Laan, thans rustend pastoor in Purmerend. Die pastorie zou zijn Nederlandse thuisadres blijven tot zijn bisschopsbenoeming in 1999. In zo'n lange tijd kan je heel wat orgelstukken spelen..... (RH; Samen Kerk, febr.'08)

Véronique Leenders-van den Engh benoemd

Per 1 februari 2008 is Véronique Leenders-van den Engh benoemd tot organist van de Kathedrale Basiliek van Sint-Jan en Den Bosch. Zij volgde hiermee haar leermeester Maurice Pirenne op, die vanaf 1991 organist van de Kathedraal was. Van den Engh werd geboren op 16 januari 1962 in 's-Hertogenbosch. Na een aantal jaren pianoles te hebben gevolgd, ontving zijn op 14-jarige leeftijd haar eerste orgellessen van haar oom, Aat Broersen, in Haarlem. In 1989

behaalde zij bij Pirenne haar diploma Docerend Musicus en een jaar later Uitvoerend Musicus op het Brabants Conservatorium. Ook studeerde zij koördirectie bij Cees Rotteveel. Als docent is zij verbonden aan de Schola Cantorum. Gedurende bijna vijftig jaar is zij assistent-organist van de Sint-Janskathedraal geweest. (RH; De Orgelkrant, mei '08)

NSGV-studiedag “levend gregoriaans”

De NSGV organiseert i.s.m. de Stichting Amici Cantus Gregoriana en de bijzonder hoogleraar Muziek en Christendom (Universiteit van Tilburg) een landelijke studiedag over “Het Gregoriaans als levende muziekpraktijk”. Deze dag vindt plaats op zaterdag 14 juni 2008 in Centrum De Kapel, Heinsbergerweg 2, 6045 CH Roermond (0475-332886).

In de jaren zestig en zeventig van de vorige eeuw verdween het gregoriaans op vele plaatsen uit de liturgie. Thans wordt het gregoriaans zowel binnen als buiten de muren van het kerkgebouw gekoesterd, beluisterd en beoefend. Velen ontdekken het gregoriaans opnieuw of ‘als nieuw’. Voor velen is dit gezang ‘verrassend jong’ en komt het tegemoet aan het verlangen naar sacraliteit en individuele zingeving. Het gregoriaans kan onderdeel zijn van een levende muziekpraktijk.

Aankomst 10.00 uur; 10.30 uur welkomstwoord door Richard Bot; vervolgens lezingen door Prof.dr. J.M. Hoondert, Prof.dr. Stefan Klöckner en Anthony Zielhorst. Na de lunch om 13.45 uur een concert door de Schola Cantorum van het Ward-Instituut o.l.v. Louis Krekelberg.

Aanmelding vóór 1 juni bij het landelijk secr. NSGV, Plompstorengracht 3, 3512 CA Utrecht, info@nsgv.nl en door gelijktijdige overmaking van 30 euro (incl. koffie/thee en lunch) op postbanknr. 437005 t.n.v. Ned. Sint-Gregoriusvereniging o.v.v. ‘Studiedag Gregoriaans’. (RH; Doorgeven, 2008-1)

Folder Vrienden van Gregorius

In maart 2008 verscheen een folder van de Vrienden van Gregorius onder de titel “Een warm hart voor katholieke kerkmuziek?”. Deze stichting ondersteunt de NSGV, die zich bezighoudt met de bevordering en bewaking van de studie en de beoefening van de liturgische muziek ten behoeve van de r.k. kerk in Nederland; en de door de NSGV geïnitieerde bijzondere leerstoel Muziek en Christendom aan de Universiteit van Tilburg. Dat brengt uiteraard kosten met zich mee. Wie de folder nog niet heeft ontvangen, kan er één of meer aanvragen bij: Stg. Vrienden van Gregorius, Raadhuisstraat 4, 6061 EA Posterholt. Giften kunt u storten op rek.nr. 48.44.70.922 van de stichting te Posterholt. Voor meer info: voorzitter G. Kock, Bachlaan 33, 5384 BL Heesch, 0412-453987. (RH)

Noord-Ierse priesters sluiten miljoenencontract

Drie Noord-Ierse priesters sloten met de platenmaatschappij Sony BMG een

contract af voor een bedrag van 1 miljoen pond (1,258 miljoen euro). Het zingende trio, bestaande uit de broers Eugene en Martin O'Hagan en David Delargy, verwierf al tijdens zijn seminarietijd in Belfast en later aan het Iers College in Rome enige faam als 'The Priests'. "Wij zingen gewijde muziek en zijn ook vastbesloten dat te blijven doen. Wij zijn niet van plan rijk te worden, maar wij schenken de

opbrengst van onze muziek aan liefdadigheid", zeggen de priesters aan het Britse katholieke weekblad 'The Universe'. Het trio is vastbesloten bevriend te blijven. Zij overtuigden samen Sony BMG tot een aparte clausule in hun contract. Die laat hen toe hun gewone parochiewerk, zoals voorgaan in eucharistievieringen, voort te zetten. (www.kerknet.be, 26-4-'08)

Het debuutalbum van de drie komt in november uit. Het bevat onder meer traditionele gezangen uit de rooms-katholieke mis, het Ave Maria en operaliederen.

Dat heeft het Amerikaanse katholieke persbureau CNA maandag gemeld. Eugene O'Hagan (48), zijn 45-jarige broer Martin en hun schoolvriend David Delargy (44) verdienen 2 miljoen dollar met het contract. Het geld gaat naar liefdadigheidsorganisaties. (ANP, 28-4-'08)

DSGV-Roermond start opleidingen gregoriaans

In het bisdom Roermond, net als in de andere bisdommen, ziet de toekomst van het gregoriaans er niet zo rooskleurig uit. Een in 2006 gehouden enquête van de DSGV liet een zorgwekkend beeld zien. Om het tij te keren is een beleidsplan vastgesteld. Een van de speerpunten is de opleiding van scholaleiders. Daartoe wordt in de loop van 2008 gestart met een één-jaardurende opleiding op conservatoriumniveau in Roermond op ca. 30 dagdelen. Daarnaast zal in de maanden september/oktober 2008 een zomercursus worden georganiseerd voor oud-conservatorium/kerkmuziekstudenten. Dit is meer een soort opfriscursus. Tenslotte zal, eveneens in Roermond, in 2008 een kort lopende (kennismakings)cursus georganiseerd worden voor belangstellenden. (RH; VvLL-bulletin 97, maart '08/rknieuws.net 13 dec.'07)

Schietspel maakt gregoriaans populair

Dat Gods wegen ondoorgrondelijk zijn, daar kunnen de cisterciënzer monniken van de Oostenrijkse abdij Heiligenkreuz over meepraten. Zij sloten onlangs een platencontract met Universal Music door het succes van het populaire computer-schietspel 'Halo'. De gregoriaanse stukken die daarin hoorbaar zijn, wakkeren de vraag naar die muziek onder jongeren aan. Op zoek naar artiesten die het gregoriaans kunnen uitvoeren kwam de platenmaatschappij met de monniken in contact. Zij lieten een clip maken en plaatsten die bij wijze

van auditie op 'Youtube'. "Ik was helemaal ondersteboven van de kwaliteit van hun zang", aldus platenbaas Tom Lewis. "Ze hebben een magische sound die kalmerend werkt en diep ontroert". (KN, 28-3-'08)

Nationaal Middenkorenfestival 2008

Dit jaar vindt het Middenkorenfestival plaats in het bisdom 's-Hertogenbosch, en wel op 5 oktober in Nijmegen. Het thema van het festival is "Hoe lang nog?" en het festival start om 13.00 uur en duurt tot uiterlijk 18.00 uur bij een maximale deelname. Er is plaats voor 16 koren met een gemiddelde leeftijd tussen de 25 en 50 jaar, die medewerking verlenen aan liturgische vieringen. Deelname: 80 euro (organisatiekosten) en 5 euro per deelnemer (verblijfskosten). Leden van Code Music krijgen 25 euro korting op het totaalbedrag. Koren kunnen zich opgeven door het inschrijfformulier te sturen naar Code Music, Postbus 101, 4100 AC Culemborg of door een email te sturen naar info@codemusic.nl. De inschrijving sluit op 1 juli 2008. Voor meer info: www.code-music.nl. (RH, Nieuwsbrief DSGV Den Bosch, april '08)

Algemene ledenvergadering VvLL verplaatst

Omdat op 31 mei in Ravenstein het Gregoriaans Festival gepland is, is de Algemene Ledenvergadering van de Vereniging voor Latijnse Liturgie verplaatst naar 7 juni 2008 te Groningen. (VvLL-bulletin, nr.97, maart '08)

Regionale bijeenkomsten professionele kerkmusici

Op zondag 8 of 15 juni a.s. zal in Hilvarenbeek van 14.00-16.00 uur een regionale bijeenkomst (regio Eindhoven / Tilburg) plaatsvinden van professionele kerkmusici. Doel van deze bijeenkomst is naar aanleiding van het beleidsplan van onze vereniging hierover met de professionele kerkmusici van gedachten te wisselen.

Op 13 januari j.l. vond in het Sint-Janshuis in Den Bosch een gelijke bespreking plaats tussen bestuursleden van de Gregoriusvereniging en een zevental vakorganisten en –dirigenten. Onderwerp van gesprek was de liturgisch-muzikale praktijk in de parochies van de regio Den Bosch/Nijmegen. Dit tegen de achtergrond van het beleidsplan van de afdeling Den Bosch 'Beleid op maat'(2007).

Het geanimeerde gesprek leverde als conclusies op:

- het bestaande repertoire zou in breedte en diepte uitgebouwd kunnen worden, waarbij alle stromingen tot hun recht komen, van Gregoriaans tot volkszang. Een kwestie van 'en-en', meer dan 'of-of';
- met name voorgangers zouden in muzikaal en liturgisch/spiritueel opzicht kunnen worden gevormd, dat stimuleert pas echt de kerkmuziek ter plaatse;
- regionale zangbijeenkomsten zoals in Veghel en Bladel waarbij nieuw repertoire wordt gepresenteerd, blijven van belang. (Nieuwsbrief DSGV Den Bosch, jrg.2, maart/april 2008)

www.orgelfestivallimburg.nl

Sinds kort heeft de SOL een tweede domeinnaam op internet laten vastleggen: <http://www.orgelfestivallimburg.nl/>

Momenteel is de inhoud van de beide sites, www.orgelfestivallimburg.nl en www.stichting-sol.nl nog gelijk, maar in de toekomst willen we de eerste vooral gaan gebruiken voor informatie rond het Limburgs Orgelfestival. De tweede site zal dan meer over de SOL als geheel gaan. (Sol-nieuwsbrief, maart 2008)

Brabantse Orgelkrant

Op maandag 7 april werd in het Provinciehuis van 's-Hertogenbosch de eerste editie van de 'Brabantse Orgelkrant' gepresenteerd in aanwezigheid van de gedeputeerde mr. Thoon Essed. Hij ontving het eerst exemplaar uit handen van de voorzitter van de Brabantse Orgelfederatie, initiatiefnemer van de krant, drs Bert Ramakers. De Orgelkrant omvat 24 pagina's, waarvan 16 full-color, met redactionele artikelen en foto's van o.m. Wijtse Rodenburg en Wim van der Ros. De krant is gratis verkrijgbaar via het VVV, orgelkringen en bibliotheken, en is te bestellen door overmaking van 1,75 euro op rekening 11 09 35 837 t.n.v. Penn. Brabantse Orgelfederatie te Veldhoven o.v.v. 'Brabantse Orgelkrant 2008' en het eigen adres. (RH; De Orgelvriend, mei '08)

Rotterdamse Orgeldagen: Oude Orgels, Nieuwe Wind!

Van 31 mei t/m 7 juni vindt in Rotterdam de eerste editie plaats van een nieuw festival: de ROTterdamse orgelDagen (RODA), een zinnenprikkelend festival waarin de 'koning der muziekinstrumenten' eer aangedaan wordt met een omvangrijk en gevarieerd programma.

De initiatiefnemers van Rotterdam Orgelstad hebben de krachten gebundeld om in een nieuw tweejaarlijks festival de orgelcultuur op een vernieuwende en verrassende manier onder de aandacht te brengen van een breed publiek.

Op het programma staat een keur van activiteiten waarmee orgelliefhebbers verwend worden. U kunt genieten van adembenemende concerten op een aantal prachtige locaties en spraakmakende orgels in Rotterdam, zoals de Marcussen-instrumenten in de Laurenskerk (waaronder het grootste orgel van Nederland) en het Flentrop-orgel in Concertgebouw De Doelen.

RODA plaatst daarnaast met een reeks speciale projecten het orgel op verrassende manieren in de belangstelling. Zo biedt het programma onder meer een orgel-fietsroute, de uitvoering van de Rotterdamse Orgelcanon waarin het publiek de muziekkeuze bepaalt en een project waarbij de kruisbestuiving wordt gezocht tussen het orgel en koperblazers, een harmonieorkest en een Antilliaanse brassband. Waardering voor traditionele hoogstandjes gaat zo hand in hand met vernieuwend werk en zelfs een nationaal symposium.

Meer info: <http://www.rotterdamorgelstad.nl/index.html> (EA, website RODA)

Leidse orgeldag 7 juni

Op zaterdag 7 juni organiseert de Stichting Orgelstad Leiden de jaarlijkse Leidse Orgeldag. De orgels worden bespeeld door Leidse organisten en het publiek begeeft zich, begeleid door andere muziek van kerk naar kerk in een soort stadswandeling. De gehele dag is gratis toegankelijk en start om 10.00 uur in de Lokhorstkerk (Pieterkerkstraat 1). Daarna worden achtereenvolgens bezocht: de Lodewijkkerk, de Lutherse Kerk, de Marekerk, de Hartebrugkerk en de Hooglandse Kerk. De organisten zijn resp. Peter Kuyt, Cor de Jong, Michiel Ras en Maarten Boonstra, Henk Gijzen, Jan Verschuren en Theo Visser. (RH; De Orgelkrant, mei '08)

Concertserie kathedraal Haarlem

Voor de 35e keer wordt in Haarlem een concertserie gehouden in de kathedrale basiliek St. Bavo. Vandaar speciale aandacht voor Haarlemse componisten, m.n. Albert de Klerk, die tien jaar geleden overleed. De serie is van 5 april tot en met 27 september. Voor meer info: www.rkbavo.nl. (RH; De Orgelkrant, april '08)

Concerten kathedraal Rotterdam

Ook dit jaar is er weer een reeks orgelconcerten in de Laurentius & Elisabeth kathedraal in Rotterdam. De concerten beginnen om 20.00 uur:

20 juni Anton Doornhein (organist Steigersekerk)

18 juli Aart de Kort

12 september Petra Veenswijk (Maria van Jesse, Delft)

3 oktober Bert den Hertog (organist Oranjekerk, Hillegersberg)

Meer info: <http://www.kathedraalrotterdam.nl/muziek/muziek.html>

Orgelcompositie van Bach ontdekt

Twee muziekwetenschappers hebben een onbekende orgelcompositie van J.S. Bach ontdekt in de Duitse plaats Halle. Het gaat om een fantasie op het koraal 'Waar God de Heer niet bij ons houdt', aldus de universiteit van Halle. Van de fantasie, een apart genre in de orgelmuziek, waren alleen de eerste vijf maten bekend. Bach heeft het koraal, dat een bekend kerklied is, voor orgel bewerkt. Het muziekstuk duurt ca. 6 minuten. De compositie werd aangetroffen in de archieven van Wilhelm Rust (1822-1892), een kantor, componist en organist van de Thomaskerk in Leipzig. (RH; NHD 18-4-'08)

Bommel-orgelfietstocht – 24 mei

Op zaterdag 24 mei organiseert het district Utrecht van de KNOV zijn jaarlijkse orgelfietstocht. Dit jaar is het een fietstocht in de omgeving van Zaltbommel. De tocht gaat achtereenvolgens langs de Herv. kerk in Rossum, de v.m. Geref. kerk van Gameren, de Herv. kerk te Waardenburg en de Sint Maartenskerk in Zaltbommel. In deze kerken staan fraaie orgels van J.F. Kruse (1899), J.J. Moreau (1754), van Puffelen (1863) en Wolfferts (1786). De orgels worden in

4 concerten bespeeld door Arno van Wijk en Willeke den Hertog-Smits. Naast mooie orgelmuziek is er ook volop te genieten van mooie riviergezichten, dijken, uiterwaarden en het landgoed met kasteel Neerijnen.

De tocht start om 9.30 uur op het NS-station te Zaltbommel. Bij Bike Totaal Juijn (Marten van Rossemsingel 3, Zaltbommel, 0418 – 540140) kunnen fietsen worden gehuurd. Het eerste concert is om omstreeks 10.00 uur in de Hervormde kerk te Rossem. Daarna zijn er concerten om ca.11.30 uur in de Geref. kerk te Gameren, om ca. 14.00 uur in de Herv. Kerk van Waardenburg en om ongeveer 16.00 uur in de Sint Maartenskerk te Zaltbommel. Men kan lunchen in één van de restaurants in Zaltbommel. Om ongeveer 17.00 uur kan men terug zijn op station Zaltbommel.

De totale fietsafstand is ongeveer 35 km. Zij die de tocht per auto willen doen zijn ook welkom. De kosten bedragen € 5, (€ 7,50 voor niet KNOV-leden), te voldoen bij de start in Rossem. Het is ook mogelijk om een gedeelte van het dagprogramma of alleen een enkel concert mee te maken. Als u wilt deelnemen wordt u vriendelijk verzocht om dat van tevoren even te melden bij Harro Kraal (0345 – 50.27.20, eventueel inspreken op de voice-mail; of kraallap@hotmail.com).

Orgelwandelconcerten Ootmarsum 2008

Deze concerten vinden plaats op de volgende data:

Zondag 25 mei Erik van Bruggen Leiden - Improvisatieconcert

Zondag 29 juni Henk Gijzen Leiden

Zondag 27 juli Egbert Schoenmaker Ootmarsum

Zondag 24 augustus Dick Koomans & Yu Nagayama Haarlem

Vrijdag 26 december, alleen R.K. kerk 16.00: Egbert Schoenmaker

De twee stadskerken van Ootmarsum hebben elk zeer verschillende orgels. Deze worden tijdens de wandelconcerten bespeeld met elk daarbij passende muziek: Het ruige Bernerorgel uit 1781 klinkt uitstekend met Bach en zijn voorgangers en het Epmannorgel uit 1814 komt het best tot zijn recht met muziek uit de "galante periode" en de romantiek.

Het publiek wandelt na een programma van een half uur samen met de organist van de Hervormde kerk naar de Katholieke kerk waar het tweede gedeelte van het concert plaats vindt.

De concerten beginnen altijd om 15.30 in de Ned. Hervormde kerk gelegen aan de Ganzenmarkt. Na een half uur wandelen de organist met publiek naar de zeer nabij gelegen Rooms Katholieke kerk Simon & Judas, waar het tweede gedeelte van het concert plaats vindt. Alles over de historische orgels en de programma's: www.orgelwandelconcerten.com

(Egbert Schoenmaker - Initiator Orgelwandelconcerten)

Musicanet.org in Utrecht

Van maandag 25 tot en met vrijdag 29 februari kreeg Kunstfactor bezoek van

een delegatie van musicanet.org (Straatsburg) onder leiding van Jean Sturm. Musicanet.org concentreert zich op de ontwikkeling van een gigantische internationale virtuele database op koorgebied. Nu al bevat deze database honderdduizenden titels die via een verfijnd stelsel van zoekingen benaderd kunnen worden. Van een belangrijk deel van deze virtuele koorbibliotheek kunnen inmiddels ook partituurfragmenten bekeken en geluidsfragmenten beluisterd worden. Er wordt in dit megaproject nauw samengewerkt met een groeiend aantal internationale organisaties en uitgeverijen.

Tijdens deze week werd praktisch gewerkt aan het verder invoeren in de database van onder andere Nederlands repertoire; daarnaast werd gesproken over verdere samenwerking met de infotheek-in-ontwikkeling van Kunstfactor. De internationale delegatie kreeg een uiteenzetting over actuele Nederlandse koormuziek en een uitvoering van de Johannes Passion (tweede versie, Kamerkoor La Furia en Concerto d'Amsterdam onder leiding van Nico van der Meel) aangeboden. Kijk op www.musicanet.org.

Internationaal kerkkorenfestival

Het eerder aangekondigde internationale kerkkorenfestival – met als titel “Alle talen heeft Hij één gemaakt” –, dat op zaterdag 10 mei zou plaatsvinden in de Vredeskerk in Amsterdam, zal worden uitgesteld naar later dit jaar. Het is helaas nog niet gelukt om het minimale aantal van zes “allochtonenkoren” bij elkaar te krijgen: slechts drie kleine koren hadden hun medewerking toegezegd. De DSGV-Haarlem hoopt in het najaar wel voldoende belangstelling te hebben voor zo’n bijeenkomst (RH)

‘Wilde liturgie’ uitbannen

Kardinaal Francis Arinze, de hoogste verantwoordelijke voor de katholieke liturgie, wil dat er een einde komt aan de liturgische misbruiken. Tijdens een lezing voor Afrikaanse bisschoppen hekelde hij de roekeloze omgang van sommige priesters met de liturgische voorschriften. Sommige priesters beschouwen zichzelf als een soort ‘eerwaarde showmaster’. De prefect voor de Congregatie voor de Goddelijke Eredienst benadrukte het belang van zorgvuldige omgang met de liturgische regels. Te snel wordt iemand als liturgisch deskundig beschouwd, en worden spontaniteit en creativiteit aangemoedigd, wat ten koste gaat van de goedgekeurde liturgie, aldus Arinze. (KN, 28-3-'08).

Musica Religiosa

Het webradiostation Musica Religiosa van IKON en Zentijd voor Kerken komt met een primeur. Luisteraars kunnen vanaf vandaag via de website zelf een keuze maken uit een database met ruim 7.500 opnames van religieuze muziek. Het gekozen nummer is vervolgens binnen een half uur op de webzender te

horen. Het aanbod op www.musicareligiosa.nl varieert van orgelmuziek tot oratorium en van gregoriaans via Bach en Händel tot hedendaagse religieuze muziek, zowel van wereldberoemde als van vrij onbekende componisten. De site biedt de mogelijkheid om op naam van componist, uitvoerende(n) of titel van het gewenste nummer te zoeken.

De in de zomer van 2007 gelanceerde webzender met religieuze muziek blijkt in een behoefte te voorzien. Per maand stemmen zo'n 40.000 luisteraars op Webradio Musica Religiosa af, van wie velen dagelijks. (www.rknieuws.net, 4-3-'08)

Musick voor Kerck ende Croegh

Op 26 oktober organiseert Oudheid-museum Archeon in Alphen aan de Rijn een Korendag. De gehele dag zijn er koren (o.a. in de nagebouwde Kloosterkerk uit de Middeleeuwen) die werken uitvoeren van componisten die vóór 1600 geboren zijn. Voor meer info: www.archeon.nl. (RH; Archeon-folder 2008)

Piano voor vakantie paus

Paus Benedictus XVI hoopt tijdens zijn vakantie in Zuid-Tirol (28 juli-11 augustus) weer een beetje piano te kunnen spelen. Aan het seminarie waar hij verblijft zal het niet liggen: dat heeft al een vleugel gereserveerd om in het pauselijke appartement te plaatsen. (RH; KN 28-3-'08)

Expositie verbeeldt muziek

Het Noord-Brabants museum brengt de rol van muziek in de kunst onder de aandacht. 'Muziek – Gespeeld en verbeeld' laat muziek uit de afgelopen vijf eeuwen horen en er hangen schilderijen van Hollandse en Vlaamse meesters waarin muziek centraal staat: onder meer van Jan Steen, Hendrick Sorgh en Pieter Breughel de Jonge. (NHD, 28-4-'08)

ABP stapt ook in klassiek

Pensioenfonds ABP (ambtenaren) heeft 157,4 miljoen euro geïnvesteerd in rechten op klassieke muziek. Het gaat om werken van vaak wereldberoemde componisten zoals Stravinsky, Rachmaninov, Benjamin Britten en Prokofjev. In februari investeerde ABP al 140 miljoen in de rechten op populaire muziek van o.m. Bon Jovi, Beyoncé en Justin Timberlake. ABP ziet deze transactie als een 'mooie aanvulling'. (NHD, 12-4-'08)

Glazen carillon voor vinexwijk

In het Glasvormcentrum in Leerdam is het eerste glazen carillon ter wereld in de maak. De glaskunstenaar Bernard Heesen en zijn Tsjechische collega Ondra Novotny maken samen een 30 meter hoge glazen toren met daarin kristallen carillonklokken. Het carillon moet het eerste en dus het enige in zijn

soort ter wereld worden. Ook uniek is dat het carillon een elektrische speeltafel krijgt voor de beiaardier die draadloos het klokkenspel gaat bespelen. Het gaat om een opdracht voor de gemeente Utrecht die gerealiseerd wordt bij Royal Leerdam Crystal. Op 11 april mocht het publiek komen kijken naar de verrichtingen van de kunstenaars en de voortgang van het project. Het blazen van de klokken is ouderwets handwerk. Uit stukken kristal van bijna twintig kilo worden klokken geblazen met een diameter tot ongeveer een halve meter. Als alles lukt hangt het carillon nog voor het eind van het jaar in de glazen toren in de Utrechtse vinewijk Leidsche Rijn. (NHD, 12-4-'08)

Bronsdieven stelen kerkklok

Op vrijdag 14 maart is 's middags de veertiende-eeuwse bronzen kerkklok op klaarlichte dag in het Limburgse Susteren gestolen. De dieven tilden de 1200 kilo zware klok van de sokkel in een busje. Een getuige sprak de mannen nog aan. Die antwoordden met een Brabantse tongval dat de klok naar een expositie in Uden moest in opdracht van de gemeente. (RH; NHD 17-3-'08)

Klok Big Ben bestaat 150 jaar

De beroemde grote klok Big Ben, die in de toren van het parlamentsgebouw in Londen hangt, bestaat 150 jaar. Om dat te vieren wordt een jaar lang extra aandacht aan de klok besteed. De klok, die op 10 april 1858 werd gegoten, is het favoriete historische monument van de Britten. Weinig mensen kennen het verhaal van deze 13 ton zware klok, die officieel 'Grote Bel' heet. De bijnaam Big Ben zou van politicus Benjamin Hall komen die destijds deze bijnaam had. (RH; NHD, 11-4-'08)

PKN-collecte voor kerkmuziek!

Kerkbulletin kondigt twee collectes aan: op 20 april voor eredienst en kerkmuziek én op 27 april voor educatie. Maar liefst 60.000 mensen zijn binnen de protestantse gemeenten actief bezig met kerkmuziek, als koorlid, als organist of als cantor. Koren/cantorijen en organisten hebben een grote rol als het gaat om instuderen van nieuwe liederen. De Interkerkelijke Stichting voor het Kerklied (ISK) gaat een nieuw liedboek samenstellen. Dit nieuwe liedboek moet in 2012 verschijnen. Het vervangt daarmee het huidige liedboek uit 1973. Als het klaar is, is er muzikale ondersteuning nodig om de invoering ervan in de gemeenten goed te kunnen begeleiden. Er bestaan echter zorgen over het teruglopen van het aantal beschikbare kerkmusici, zowel de beroeps- als de amateur-musici. Er dreigt een tekort aan organisten, pianisten en koorleiders. De Protestantse Kerk wil het vak kerkmuziek graag weer aantrekkelijk maken. De collecte op 20 april is bestemd voor 'eredienst en kerkmuziek', onder meer voor de opleiding van kerkmusici en het uitgeven van muziek voor cantorijen, zodat goede muzikale begeleiding in de kerken mogelijk blijft. (www.rknieuws.net, 4-4-'08) En nu de R.K. kerkprovincie in Nederland nog (RH)

Huub Oosterhuis centraal in programma van NCRV

HILVERSUM (RKnieuws.net) - De NCRV gaat een speciaal programma maken over tekstschrijver en dichter Huub Oosterhuis. Dat heeft de omroep gisteren bekend gemaakt. Deze 'ode' zal op 31 mei worden uitgezonden. Oosterhuis is dan vijftig jaar actief als tekstdichter. Zijn lied 'de steppe zal bloeien' werd in 2006 door de NCRV-luisteraars gekozen als mooiste religieuze lied van Nederland.

„Er is een oude relatie tussen de NCRV en de Nederlandse kerkmuziek. Toen wij werden benaderd door de organisatie achter deze ode vonden wij het wel interessant om er aandacht aan te geven”, aldus NCRV-manager Gijs van Beuzekom. Volgens Van Beuzekom zal de NCRV een registratie uitzenden van een bijeenkomst waar liederen van Oosterhuis worden vertolkt door diverse bekende artiesten. Daarnaast zullen er interviews worden gehouden met de aanwezigen op die bijeenkomst en met de tekstdichter zelf. (www.rknieuws.net, 16-1-'08)

Recensies

Sacraliteit in de Novus Ordo

Als nummer 13 in de reeks geschriften van de Vereniging voor Latijnse Liturgie verscheen onder bovengenoemde titel van de hand van priester/musicoloog drs A.P.S. van Hout een degelijke brochure. Degelijk qua uitvoering, maar vooral van inhoud.

In mijn eigen parochie is die sacraliteit nauwelijks meer aanwezig: onlangs is de kerk van binnen gerenoveerd (altaar nog verder naar voren, zodat we 'rond de tafel' kunnen zitten; alle knielbanken vervangen door lekkere stoelen (gelukkig toch nog een paar behouden aan de zijkant, na protesten) en uiteraard een keuken geïnstalleerd voor de koffie na afloop van de viering).

Al vele decennia terug werd een elektronisch orgel verkregen; het bellen bij de consecratie is allang afgeschaft, de wierrook verdwenen. Knielen hoeft nu dus ook niet meer. De liturgie is bij ons al lange tijd privé-eigendom van de parochie (Rome is ver weg en Haarlem ook!). “De belangrijkste reden voor de afwezigheid van sacraliteit is wel de opvatting dat de liturgie ten diepste een dialoog zou zijn tussen de voorganger en de verzamelde gemeente” (p.4). Bij ons gaan we naar de kerk (als we al gaan) voor een goed gevoel, om er wat op te doen, medemenselijkheid, contact met medemensen (“sámen kerk-zijn”), etc. Gelukkig zijn het nu de ‘zestigers’ die de schoonheid beginnen te herontdekken, maar zie de situatie nou maar eens te keren. Zelfs in protestantse kring zingt men bij ons nu de latijnse kerkmuziekschat, waar ons R.K. parochiekoor dat vele decennialang geleden al overboord had gegooid. Het kan verkeren.

Hoe krijgen we de sacraliteit weer terug? Lees deze brochure, die achtereenvolgens met duidelijke argumenten de volgende onderwerpen behandelt: Gebedsrichting, Landstaal, Monitiones, Gebaren en Lichaamhoudingen, Inrichting van het Kerkgebouw, de werkelijke 'Participatio Actuosa', Liturgische Muziek en Woorddienst.

"Mijn huis is een huis van gebed" (Lc. 19,46). Nou vergeet het maar. In onze parochie was onlangs een kerkenveiling in de kerk (incl. biertap e.d.); de buitenkant (torens) moet tenslotte ook nog gerestaureerd! Binnenkort komt een benefietconcert door een 'Broadway-koor'. Hoe bedoelt u, richtlijnen? Niet voor ons. Ach, over een paar jaar heeft onze burgerlijke gemeente er een prachtig cultureel centrum bij, als onze kerk aan de eredienst wordt onttrokken. Is het toch nog ergens goed voor geweest.

U begrijpt, dat ik geen dirigent ben in mijn eigen parochie! Wat zou het een zegen zijn, als de R.K. Kerkprovincie Nederland deze brochure gratis zou verstrekken aan elke parochie en deze verplicht zou laten bespreken. Een brug te ver, vermoed ik. Zeer aanbevolen! (RH)

* A.P.S. van Hout, pr., "Sacraliteit in de novus ordo", nr.13 geschriften van de Vereniging voor Latijnse Liturgie, 2008, bestellen via: www.latijnseliturgie.nl.

God geeft feest

Onder bovengenoemde titel verscheen onlangs bij Abdij van Berne Heeswijk een uitgave van 'vier liederen voor kinderen', een uitgave mede mogelijk gemaakt door de Stuurgroep Kind, Koor, Kerk van de NSGV en op 25 januari 2008 gepresenteerd. Gelukkig is het niet bij de vier liederen gebleven. Iedereen kent wel die situaties, waar je tegenaan loopt, als je een E.H. Communieviering voorbereid: de ouders kunnen wel enige catechese gebruiken. Ook daarin voorziet deze uitgave. Zo wordt steeds ook duidelijk verwezen naar Gezangen voor Liturgie, ook voor wat betreft de eucharistische gebeden voor vieringen met kinderen!

Tekstdichter Louis Nabbe heeft "Welkom" duidelijk gedacht voor dit feest, maar als het 3e couplet weglaat kan het ook bij andere gelegenheden gezongen. Componist Maurice Pirenne schreef hierbij een melodie met 'natuurlijke' maatwisseling (9/8 naar 6/8), die voor weinig problemen zal zorgen. Dan een tussenzang "Lamp" op tekst van Nabbe en muziek van Mathieu Dijker (ook in 6/8-maat), waarvan m.n. het refrein goed in het gehoor ligt. Daarna volgt een offerandelied "God, U bent onze Vader" (Nabbe/Pirenne). Met zo'n tekst loop je helaas altijd het gevaar dat het 'gewone' Onze Vader dan niet meer gezegd mag/kan worden. Het 'tekort' aan lettergrepen wordt in het derde couplet een prachtig melisme! Tenslotte het slotlied "Met Jezus" (Nabbe/Dijkers). Al in het eerste couplet de slottekst 'het feest van vandaag is voorbij'. Het is te hopen dat dat natuurlijk niet geldt bij een E.H. Communiefeest. De uitnodiging nòg eens naar de kerk te komen vergoedt natuurlijk weer veel. (RH)

* L. Nabbe, M. Pirenne, M. Dijker : « God geeft feest », Uitg. Abdij van Berne, 2008, slechts 6 euro. ISBN 978 90 76242 97 2.

Liedbundel Wereldjongerendagen 2008

Bij Code Music is een liedbundel uitgekomen met negen liederen rond het thema 'Voorbij je eigen grenzen'. Dit thema is gebaseerd op het thema van de Wereldjongerendagen die dit jaar in Sydney worden gehouden (juli 2008): 'Activ8'. De liederen vormen de verplichte werken voor de deelnemers aan het Nationaal Kampioenschap Jongerenkoren dat op 8 juni in Rijsbergen zal worden gehouden. De bundel is gepresenteerd op een landelijke zangdag in de H. Geestparochie te Amersfoort. Vertegenwoordigers van meer dan 60 tiener-, jongeren- en middenkoren bezochten deze bijeenkomst, wat deze negende editie tevens de succesvolste tot nu toe maakte.

De teksten en composities zijn geschreven door auteurs uit de koren zelf. Zij werden hierbij begeleid door Code Music. De dag eindigde met een dankwoord van Piet Koeken, voorzitter van het Nationaal Jongerenkorenfestival te Rijsbergen die tevens het startschop gaf voor de aanloop naar dit festival.

* Code Music is een internetcommunity (www.code-music.nl) met activiteiten voor kinder-, jongeren- en middenkoren. De bundel 'Activ8' is te bestellen bij Code Music, Postbus 101, 4100 AC Culemborg. De prijs is voor leden 12,50 euro; voor niet-leden 16 euro.

Arrangementen uit Liedboek der Kerken voor popmuzici

Bij uitgeverij Boekencentrum verscheen de uitgave Zettingen voor gebruik door bands onder redactie van Bart Visser en Gerben Mol. De liederen uit het Liedboek voor de Kerken zijn voor muzikanten uit de traditie van de lichte muziek lastig te spelen, omdat deze groep musici werkt op basis van akkoordsymbolen. Voor het samenspel in bands of muziekteams lenen de liedboekzettingen zich daarom minder goed, waardoor de liederen vaak buiten het repertoire blijven. Dit wordt door velen als een gemis ervaren. Om dit gat te dichten is besloten om een groot aantal gezangen en psalmen uit het Liedboek der Kerken te arrangeren op een manier die past bij de werkwijze van popmuzikanten. De arrangementen zijn gemaakt door professioneel geschoolde musici uit de lichte muziek. In deze uitgave worden de eerste 15 psalmen en 60 gezangen aangeboden. Oude liederen in een nieuw jasje steken kan een uitdaging lijken, maar is ook heel lastig. Niet alle liederen lenen zich even goed voor een 'akkoordsymboolbehandeling'. De kwaliteit is daardoor nogal wisselend. Over de keuzes van de akkoorden kan men twisten, ze zijn soms wat gezocht of lopen niet lekker. Niettemin is het streven om aansluiting te vinden bij een nieuw soort kerkmusicus positief te noemen. De uitgave is bedoeld voor amateurs die toch wel enigszins gevorderd zijn en die kunnen werken met toevoegingen. De liederen worden weergegeven op leadsheets. Akkoordtabellen of tabulatuur aanduidingen voor gitaristen ontbreken. Cd's ter ondersteuning van het project zijn in de maak. (www.amateurmuziek.nl; 15-2-'08)

Nieuwe CD Psalmen voor Nu

Dit jaar trad de vaste band van 'Psalmen voor Nu' op in scholen en kerken. Psalmen zijn, ook in eigentijdse vorm, in de allereerste plaats liederen voor de gemeenten en parochies. Maar natuurlijk stond ook een optreden op het poppodium Tivoli in Utrecht gepland. Daar stond ooit een klooster en klonken ook psalmen. 'Psalmen voor Nu' is begonnen als een ambitieus project met als doel de psalmen op een nieuwe wijze geliefd te maken bij jong en oud. De eerste uitgaven – de cd en het boek met de titel 'Totdat het veilig is' – werden een overweldigend succes. Beide werden binnen twee maanden herdrukt. De mensen achter dit megaproject hebben zich niet laten opjagen. Het gaat wel om psalmen! Ze namen driekwart jaar de tijd om de berijmingen en de muziek van een nieuwe serie aan dezelfde kwaliteitseisen te laten voldoen als de eerste cd. In 2008 was men al toe aan de vierde cd met 'Psalmen voor Nu'. Een Flevo Festival-woordvoerder was positief, "omdat oude psalmteksten zo vernieuwend worden gebracht, dat ze de veelal jonge festivalbezoekers echt blijken te raken". Voor meer info: www.psalmenvoornu.nl. (RH; KN 7-3-'08)

Gratis kerkliederen

Er is een nieuwe website, www.nieuwlied.nl, waar gratis kerkliederen gedownload kunnen worden. De site biedt niet alleen de tekst, maar ook de noten, akkoorden en mp-3-bestanden. Op 1 februari is de site, initiatief van Filip Leenman, tijdens het jaarcongres van de Evangelische Alliantie officieel gelanceerd. Er is een diversiteit aan (eigentijdse) thema's, zoals o.a. gebrokenheid, geloofsworsteling en schuld.

Criteria volgens Leenman: "Op de site staan diverse artikelen over liedschrijven. Kort samengevat: Bijbelgetrouw, eigentijds, met diepgang, goed zingbaar, helder taalgebruik, Nederlandstalig. Er is een groepje mensen met goede theologische en muzikale achtergronden die meekijkt naar de selectie". Ook psalmen staan erop, "heel direct geïnspireerd door de Nieuwe Bijbelvertaling. Er staat bij 'Studies' ook een heel interessant artikel over de geschiedenis van het psalmzingen". (RH; EO-Visie, 2008 nr.9 en 10)

Nico Tromp: Psalmodos

Psalmodos is een bundeling van eenenvijftig psalmen en psalmgedichten. Het betreft 'ik-psalmen', waarin de psalmist spreekt vanuit zichzelf en over zichzelf: zijn relatie met God en met de omgeving, zijn voorspoed en tegenspoed, zijn teleurstelling en verwachting, zijn angst voor dood en lijden, zijn hoop op leven, zijn levenskracht en afhankelijkheid van de medemens.

De psalmen en psalmgedichten – geschreven door Nico Tromp – zijn in een ritueel raamwerk geplaatst, dat zowel individueel als gezamenlijk voltrokken kan worden. De psalmvertalingen worden voorafgegaan door een korte inleidende tekst, die de lezer op het spoor van de psalm zet. Het psalmgedicht wordt gevolgd door een gebed. Aldus ontstaat een vorm van rituele voortgang:

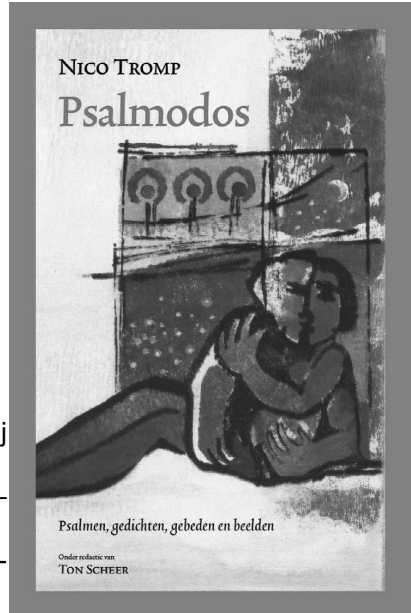
van inleiding naar vertaling, van vertaling naar gedicht, uitmondend in gebed. Het boek heeft een bijzonder karakter: het is bedoeld om gebruikt te worden. Het leent zich om er van tijd tot tijd in te lezen. Lezen is hier direct verwant aan bidden. Zo kan Psalmodos dienen om de relatie met God te onderhouden. Psalmodos is verfraaid met schilderijen van Simon Ruiters msc. De eindredactie was in handen van Ton Scheer msc.

ik kies voor u
u ziet mijn leven aan
al wat ik ben en doe
u kent heel mijn bestaan

ik kies voor u
ik kan u niet ontgaan
want overal ontmoet ik u
alom in mijn bestaan

(fragment uit gedicht bij psalm 139)

* Nico Tromp, Psalmodos, Uitgeverij Abdij van Berne, Heeswijk, ISBN 978-90-76242-95-8, 176 pagina's – Prijs: € 22,00
Bestellen: info@berneboek.com, 0413-291394.

Orgelbouwnieuws

Breda, Sacramentskerk

Onlangs werd het 50-jarig bestaan van het Flentrop-orgel in de Sacramentskerk te Breda gevierd. Het was destijds een opmerkelijk orgel, omdat het niet gebruikelijk was, dat er een protestants orgel in een R.K. kerk kwam. Louis Toebosch (oud-dirigent van het Sacramentskoor, organist en componist) lukte dit, doordat het buitenwerk gegund werd aan de katholieke Gebr. Vermeulen in Weert. De kerk, door het Bisdom gesloten en afgestoten, is nu eigendom van het Muziek Instituut Breda. Het orgel wordt regelmatig gebuikt bij muziekuivoeringen o.m. op de zaterdagavonden in de eerste helft van dit jaar. Voor meer info: www.muziekinstituut.nl. (RH; De Orgelvriend, mei '08)

Medemblik, St. Martinus (Westwoud, St. Martinus)

Het Klop-orgel (2007), welke stond in de St. Martinuskerk te Westwoud is weer gegaan naar de St. Martinuskerk te Medemblik, woonplaats van de organist en eigenaar Frans Visser. De dispositie van dit kistorgel is: Holpijp 8, Prestant 8 (vanaf f-klein), Roerfluit 4, Oktaaf 2, Nasard 2 2/3, Terts 1 3/5 (discant). Voor meer info en foto zie KDOV-blad winter 2007, blz.27. (RH)

Westwoud, St. Martinuskerk

Met ingang van Paaszaterdag 22 maart 2008 is een nieuw kist-orgel (2008) van Henk Klop in gebruik in de St. Martinuskerk te Westwoud. Met een Paaswake met cantor is dit orgel, staand vóór in de kerk, in gebruik genomen door de parochie. Het instrument is in bruikleen gegeven door de organist Frans Visser. Dispositie: Holpijp 8, Prestant 8 (vanaf c1) en Roerfluit 4. (RH)

Obdam, St. Victor

De kerkenveiling van de St. Victor in Obdam heeft vrijdag 25 april 34.760 euro opgebracht. De opbrengst wordt gebruikt voor de restauratie van de orgels van de Victorkerk en het Brakenkerkje in het dorp. (RH; NHD, 28-4-'08)

Utrecht, St. Josephkerk

Eind maart werd een begin gemaakt met de restauratie van het orgel in de St.-Josephkerk te Utrecht. De werkzaamheden worden uitgevoerd door de Gebr. Van Vulpen Orgelmakers b.v. te Utrecht. De Westfaalse orgelbouwer Friedrich Meyer bouwde het instrument omstreeks 1873 voor de Evangelische Johanneskirche te Barmen (Duitsland). In 1919 werd het in de St.-Josephkerk geplaatst. Sindsdien is het instrument nooit gerestaureerd. Het orgel is – voor zover bekend – het enige vrijwel gaaf bewaarde instrument van de ongeveer tachtig orgels die Friedrich Meyer bouwde, en kreeg mede daarom in 2003 de status van Rijksmonument. In overleg met de RACM, KKOR en gemeente Utrecht is een restauratieplan opgesteld: 320.000 euro, waarvan 70 procent door de RACM wordt betaald. Op 30 maart klonk het voor het laatst met een benefietconcert door Peter van Dijk en Janno den Engelsman. Voor meer info: www.draaiwegkerk.nl. (RH; De Orgelkrant, april '08).

Utrecht, Willibrordkerk

De stichting die de monumentale Sint-Willibrordkerk in het centrum van Utrecht beheert, is in acute financiële problemen geraakt. Aanleiding is de restauratie van het grote Maarschalkerweerd-orgel in de kerk. Dat heeft de stichting vandaag laten weten.

De kerk werd tussen 1990 en 2005 bijna geheel gerestaureerd met behulp van fondsen van de Europese Unie, Nederland en de gemeente Utrecht. De gemeenteraad van Utrecht stelde in mei vorig jaar geld beschikbaar voor de restauratie van het orgel met zijn neogotisch front, waarvan de kosten op 30.000 euro werden geraamd.

Volgens de stichting werden de frontdelen, die al in 2005 waren besteld, eind vorig jaar geleverd en betaald via een tijdelijke particuliere lening. De lening zou met de gemeentelijke subsidie worden afgelost. Begin dit jaar bleek echter dat de frontdelen niet op het orgel pasten. Er bleken twee bouwtekeningen te bestaan. Een was van de orgelbouwer, die ook het instrument zou restaureren, de ander was een aangepaste versie van de restauratiearchitect. De orgelbouwer trok zich onmiddellijk uit het project terug.

De afgelopen week bleek dat er nieuwe tekeningen moeten komen, dat er nieuwe extra frontdelen nodig zijn en dat de begroting sterk wordt overschreden. Een bedrag van 90.000 euro lijkt eerder voor de hand te liggen. Dat was voor het bestuur van de stichting aanleiding het project te staken. Van een subsidie van de gemeente is geen sprake meer. De stichting kan de particuliere lening niet terugbetalen en ziet zich daarom gedwongen uitstel van betaling aan te vragen. De komende tijd zal een oplossing voor de geldproblemen moeten worden gezocht.

De Willibrordkerk is na de Domkerk het drukstbezochte gebouw tijdens de jaarlijkse openstelling van kerken in Utrecht in de zomer. Ongeveer 70.000 mensen nemen er dan een kijkje. Tot een oplossing is gevonden, zal de Willibrordgemeenschap als belangrijkste gebruiker van het gebouw de rekeningen voor verwarming en elektra voldoen. (RH; www.katholieknederland.nl, 11-2-'08)

De rechtbank in Utrecht heeft dinsdag het faillissement van de Sint Willibrordus Stichting vernietigd. Deze stichting, eigenaar van de gelijknamige kerk, kan daarmee het gebruik van de kerk als gebedshuis, opengesteld monument en concertpodium voortzetten. Tegenslagen bij de afronding van de restauratie van het orgel brachten de stichting in februari in ernstige financiële problemen. Om de positie van de kerk blijvend te versterken gaan gemeente en het Restauratiefonds met de Sint Willibrordus Stichting onderzoeken hoe de exploitatie van de kerk professioneler opgezet kan worden. Voor de zomer wordt hiervoor op kosten van de gemeente een onderzoek uitgevoerd. (www.rknieuws.net, 2-4-'08)

's-Hertogenbosch, St. Catharina

Het Vollebregt-orgel uit 1851 (met wijzigingen van Maarschalkerweerd/1914 en Verschuieren/1956) in de St. Catharinakerk te 's-Hertogenbosch heeft een eerste herstelbeurt ondergaan. Laatstgenoemde firma heeft een consoliderende grote reparatiebeurt uitgevoerd, waarbij de windvoorziening, "zo veel mogelijk mechanische onderdelen", en de intonatie van het pijpwerk onder handen is genomen. Het instrument werd 17 januari dit jaar opgeleverd. Hierbij de volledige tekst op de website van St. Catharina-organist Willem Hormann waaraan bovenstaand bericht is ontleend: Op donderdag 17 januari 2008 heeft de eindkeuring plaatsgevonden van de uitvoerige herstelbeurt die vanaf Pasen 2007 tot dan heeft plaatsgevonden aan het historische

Vollebregtorgel uit 1851. Daarbij waren o.a. vertegenwoordigers aanwezig van de parochie (waaronder K. van Elderen en de organist van de kerk Willem Hörmann), de adviseur van de Katholieke Klokken- en Orgelraad Jos Laus, van Monumentenzorg R. van Straten en van Verschuieren Orgelbouw.

Vooraf werd besloten om een consoliderend herstel te laten plaatsvinden (waarbij nagestreefd werd zoveel mogelijk herstelwerkzaamheden ter plekke uit te voeren) aan alles wat met de windvoorziening te maken heeft, aan zo veel mogelijk mechanische onderdelen, en de klank van de orgelpijpen (stemming en klankkleur). Medewerkers van Verschuieren Orgelbouw hebben alle pijpen verwijderd. De grote exemplaren werden zo nodig in de orgelfabriek hersteld. Voordat de pijpen herplaatst werden zijn alle vaste delen schoongemaakt en waar nodig zijn reparaties uitgevoerd en opnieuw verlijmd.

In een laatste stadium is het mechaniek van de pedalen grondig aangepakt: de vorm is aangepast zodat de pedalen duidelijker reageren en de "zwarte toetsen" zijn iets ingekort zodat het bespelen van het bovenmanuaal minder belastend voor de lichaamshouding van de bespeler is. Binnen afzienbare tijd komt er een plan tot stand waarin het jaarlijkse onderhoud en stembeurten zijn vervat.

De klank van het instrument is nu weer zeer helder; het verschil tussen de diverse registers is weer goed te horen, en storingen zijn tot een minimum verholpen.

Willem Hörmann heeft het orgel intussen op verschillende momenten weer in zijn volle glorie laten horen. Naast de gebruikelijke wekelijkse zaterdagavondviering om 17.15 uur wil hij het net als voorgaande jaren ook in de toekomst op b.v. monumentendag jaarlijks onder de aandacht van het publiek brengen. (RH; www.kerkorgel.net, 3-4-'08)

Wormer, H. Maria Magdalenakerk

Zondagmiddag, het concert in de H. Maria Magdalenakerk is in volle gang. Aan het einde van het trompetconcert van Haydn, gespeeld door Melissa Venema, heeft organist Dub de Vries een solo. Dan klinkt een doffe plof, vlammen en rook schieten omhoog en de stank verspreidt zich door de kerk. Het transistor-orgel van de kerk heeft de geest gegeven en is ontploft. (www.rknieuws.net, 18-3-'08)

Apeldoorn, Mariakerk

Op zondag 23 maart werd het gerestaureerde Pereboom & Leijser-orgel in de Mariakerk te Apeldoorn ingewijd en ingespeeld. Het orgel werd overgeplaatst en gerestaureerd door de firma Pels & Van Leeuwen uit 's-Hertogenbosch.

Het orgel werd gebouwd in 1897 voor de Jezuitenkerk te Groningen. Daar heeft het orgel dienst gedaan tot 1956, waarna het door de firma Verschuieren te Heythuysen in 1957 werd overgeplaatst naar de Pius X-kerk in Tilburg. Bij deze gelegenheid werd een zestal registers gewijzigd in neo-barokke trant. In

1886 restaureerde Jan Clercx met behulp van vrijwilligers. Toen die kerk in 1999 gesloten werd, kwam het orgel in opslag bij Pels & Van Leeuwen. Uiteindelijk werd een passende bestemming gevonden in de genereus klinkende, neogotische Mariakerk te Apeldoorn. Het orgel onderging een grondige restauratie, waarbij de dispositie van 1897 werd hersteld. Voor de te reconstrueren registers is met name gekeken naar het Pereboon & Leijser-orgel in de kloosterkerk van de Soeurs Filles de la Croix te Luik (B). De Voix Humaine 8 is naar voorbeeld van het orgel in Montzen (B) gereconstrueerd.

Op Paaszondag 23 maart werd het orgel tijdens de Eucharistieviering ingezegend door Mgr. Dr. G.J.N. de Korte, hulpbisschop van het Aartsbisdom Utrecht. 's Middags verzorgde Bernard Bartelink de inspelning. De restauratie vond plaats onder advies van Jos Laus, namens de KKOR. Bij deze gelegenheid verscheen een gedenkboek dat gewijd is aan de Mariakerk, de betrokken orgelbouwers, het orgel en de restauratie.

Dispositie:

Grand Orgue (C-g3): Bourdon 16, Montre 8, Bourdon 8, Salicional 8*, Flûte Harmonique 8*, Viole de Gambe 8*, Prestant 4, Cornet V, Trompette 8.

Positif (C-g3) in zwelkast: Montre 8*, Bourdon 8, Salicional 8, Voix Céleste 8, Fluit 4, Basson Hautbois 8, Voix Humaine 8*.

Pédale (C-d1): Contrebasse 16, Soubasse 16, Octaaf 8, Bombarde 16.

Speelhulpen uitgevoerd als trede: Koppel G.O. en Pos., Pedaalkoppel G.O., Pedaalkoppel Pos., Appèltrede voor Cornet en Trompette, Expressie (basculetrede zwelkast), Tremolo.

* geheel of gedeeltelijk gereconstrueerd in 2007. (www.orgelnieuws.nl, 16-3-'08)

Scherpenzeel, Hervormde Kerk

Onlangs is door Adema's Kerkorgelbouw een nieuw orgel opgeleverd in de Hervormde kerk te Scherpenzeel. Op 6 Juni wordt dit instrument in gebruik genomen met een concert, dat wordt gegeven door Otto M. Krämer (organist St. Peter & Paul te Vierssen, D) en Gerben Mourik (organist Grote Kerk te Oudewater)

In programma en dat geheel uit improvisaties bestaat, zullen deze twee improvisatoren in diverse stijlen het uitgebreide klankpalet van het nieuwe orgel laten horen. Het concert begint om 20.00 uur, de toegang is geheel gratis!

Op Zaterdag 7 Juni wordt een open dag gehouden.

Meer informatie op www.ademaorgelscherpenzeel.nl

Kermuziek en humor...

Enige maanden geleden vulde ik de mij tweemaandelijks toekomende ruimte in het tijdschrift Het Orgel (De Achterplaat) met een praatje over orgels en humor. Nu heb ik ooit eens opgevangen van een deskundoloog dat humor haast altijd ten koste gaat van iets of iemand. We hoeven maar de vele filmpjes op de tv of op Youtube aan te zetten om te weten dat dit inderdaad wel eens kan kloppen. In mijn bijdrage in Het Orgel verhaalde ik over een voorval vorig jaar in Cambridge. Met een groep studenten bezocht ik daar de St. Mary's Church en werden wij in staat gesteld de beide orgels te bespelen. Een hele ochtend orgelklanken oogsten dus. Toen wij eindelijk de kerk verlieten liepen wij aan tegen een spandoek "Stop harvesting organs". Het bleek het dundoek te zijn van enkele Chinese studenten die protesteerden tegen onvrijwillige orgaantransplantaties die in China zouden worden uitgevoerd op leden van de Falun Gongbeweging. Als de studenten de waarheid verkondigen is dat opschrift natuurlijk bloedserius en valt er weinig te lachen. In de context met onze groep, de stof van de orgelpijpen zat bij wijze van spreke nog in ons haar, was het daarentegen een bizarre confrontatie. En ja, wij hadden iets met 'organs' we moesten er dus om lachen. Na het verschijnen van het bewuste artikelje werd ik toch door een lezer gebeld die zich afvroeg of ik wel besepte hoe vreselijk die Falun Gong wordt behandeld in China. Nee dat wist ik niet, althans niet zo precies om daar meteen een onwrikbaar oordeel over te hebben. Blijkbaar kun je niet voorzichtig genoeg zijn...

Eenzijds tragisch maar anderzijds goed voor jarenlang doorvertellen is het voorval van de invalide kerkganger in Den Haag die altijd in een elektrische rolstoel via de zij-ingang de kerk binnenkwam. Deze rolstoel was van allerlei snufjes voorzien: o.a. claxon, voor- en achterlicht.

Bij de paasnachtviering (donkere kerk!) was deze meneer iets te laat van huis weggegaan. Juist op het moment dat de pastoor voor de eerste keer zong "Licht van Christus" kwam onze parochiaan met veel kabaal én groot licht de kerk binnenrijden....

In een grijs verleden was het Eurovisie Songfestival (altijd op zaterdag) nog wel eens iets waar je naar keek én luisterde. Bovendien zaten er toen ook nog wel jonge mensen (net zo jong als ik toen) op het parochiekoor. Hoe het is ontstaan weet ik niet meer, maar op een gegeven moment kon ik een pakje sigaretten verdienen als ik het winnende liedje de volgende ochtend tijdens de hoogmis durfde te spelen. Wie er weet van had, kon dan inderdaad het bewuste refrein in iets te lange noten (c.f. !) in het pedaal horen, uiteraard manualiter volledig gecamoufleerd met diverse aandachttrekkende strijkers.

Collega Jacques Koetsier viel eens voor me in bij een 'trouwtje'. Het bruidspaar

Kermuziek en humor...

vervolg

liet echter op zich wachten, de fotosessie liep vermoedelijk uit. Na drie kwartier wachten en doelloos improviseren sloegen bij het dameskoor én bij Koetsier de verveling toe en klonk uit het orgel ineens de melodie “Kom uit de bedstee, mijn liefste”. Wat Jacques niet wist, was dat de kerkteléfono aan stond en dat naderhand verschillende ernstig geschokte bejaarde dames de pastoor hadden verwittigd van deze euvele daad.

In dezelfde parochiekerk leidde ik enkele jaren een kinderkoor. Dit koor zong meestal een wat aangepast programma. Niet het Pater Noster, maar het wat begrijpelijker “Heer God Onze Vader, die in de hemel zijt”. De kleine Remy had dagen geoeffend om de tekst solo voor de microfoon te zingen, uit het hoofd. De hele familie zat natuurlijk op de voorste rij. Jammer, hij ging hakkellend en kuchend volslagen de mist in bij de zin: “Heer wij maken veel fouten, maar reken ons die niet aan.”

Met een bekende dirigent en één van zijn koren maakte ik vele jaren geleden een kleine concerttournee door een Oost-Europees land. In een kloosterkerk, ergens in een grote stad (de lezer zal later begrijpen waarom de geografie niet nader wordt geduid) verkenden wij het daar aanwezige orgel. Prachtig front, alles in uitbundige barokstijl. Het orgel was net gerestaureerd, althans naar plaatselijke maatstaven. Wat men had gedaan was een nieuw en veel te groot orgel propfen achter het barokke front, dit alles gecombineerd met een afzichtelijke cinemaspeeltafel met de nodige toeters en bellen. Toevallig genoeg is naam van de orgelmaker in onze taal te scabreus om weer te geven. Enfin, in een verlaten kamertje naast het orgelbalkon lagen stapels vergeelde en blijkbaar afgedankte bladmuziek. In een hoekje en op een paar verlaten boekenplanken lagen nog wat orgelpijpjes die men ‘over’ had. Dit was zo te zien en te voelen zeer oud materiaal, vermoedelijk vroeg 18e eeuwse! Een paar dagen laten zouden we weer naar Nederland vertrekken en op het vliegveld nam de dirigent mij even apart. “Aart, ik heb nog een leuk aandenken aan deze reis voor je”. Hij toverde een stuk of 6 orgelpijpjes uit zijn binnenzak. Inderdaad, die oude barokpijpjes.... “Hier kom ik nooit mee door de douane, smokkelen van cultureel erfgoed heet zoiets. Daar geven ze in dit soort landen wel een tijdje spinhuis voor!” antwoordde ik. Ik zag maar één oplossing: de vuilcontainer van de MacDonalds, die vlak in de buurt was.... Dag uniek historisch pijpwerk, dag kans om hiermee ooit nog eens de Octaaf 2’, de stemming, de mensuren, de toonhoogte of weet ik wat te reconstrueren.... (Aart de Kort)